

Kemikalier

Nya miljöombud 2019-10-14
Ann Färdvall, Måltidsservice

Agenda

1. Vad är kemikalier?
2. Kemikaliehantering i vardagen
3. Kemikaliehanteringssystem

Vad menar vi med kemisk produkt?

Alla kemikalier som vi inte äter på arbetsplatsen. Allt från whiteboardrengöring till laboratoriekemikalier, smörjoljor och handdesinfektion.

Vad menar vi med farlig kemisk produkt?

Kemiska produkter märkta med faropiktogram,
Kemiska produkter som är hälsofarliga, miljöfarliga, brandfarliga eller explosiva ska vara korrekt märkta med faropiktogram på förpackningen.

Men även produkter utan faropiktogram kan vara farliga....

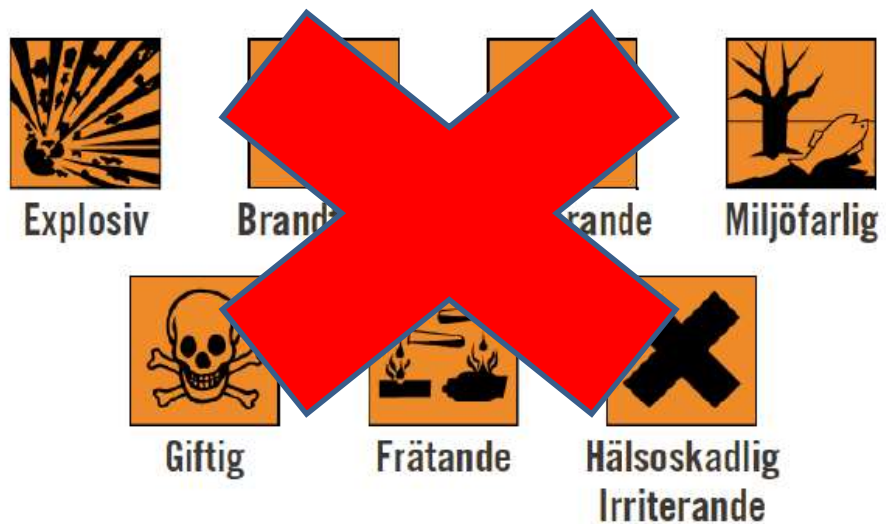
Märkning - Nya faropiktogram

Faropiktogram →	
Signalord →	Varning
Faroangivelse (fara med produkten) →	Irriterar huden. Giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter.
Skyddsangivelser (hur man skyddar sig) →	Tvätta händerna grundligt efter användning. Använd skyddshandskar/skyddskläder/ögonskydd/ansiktsskydd. Vid hudkontakt: Tvätta med mycket vatten. Vid hudirritation: Sök läkarhjälp. Förvaras oåtkomligt för barn. Undvik utsläpp till miljön.
Farliga ämnen i produkten →	Ämne A Ämne B
Volym/mängd →	500 ml
Kontakt-uppgift till den som släppt ut produkten på marknaden →	Kemi AB Kemivägen 32 142 11 Stockholm 08-123456

Exempel på en etikett med märkning.

Gamla farosymboler

Produkter med denna märkning
får inte användas efter 1/6 -19

Tillämpa alltid försiktighetsprincipen!

- ✓ Skyddsåtgärder
- ✓ Begränsningar
- ✓ Försiktighetsmått

som behövs för att förebygga, hindra eller motverka skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön

Följande måste fungera vid hantering av kemikalier

- ✓ Inköp
- ✓ Förvaring
- ✓ Märkning
- ✓ Skyddsåtgärder vid användning
- ✓ Avfallshantering
- ✓ Dokumentation
- ✓ Inventering
- ✓ Substitution
- ✓ Hålla koll på lagstiftning och speciella krav
- ✓ Riskbedömningar

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

Inköp

- ✓ En eller några få inköpsansvariga
- ✓ De produkter som finns i avtalskatalogen
- ✓ Tillämpa produktvalsprincipen, 2 kap. 4 § miljöbalken:

” Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall undvika att använda sådana kemiska produkter som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med sådana produkter som kan antas vara mindre farliga”

- ✓ Be om Säkerhetsdatablad (SDB), ska vara på svenska
- ✓ Riskbedömning olika rutiner för olika förvaltningar.
 - ✓ Teknisk förvaltning: Skicka SDB och information om användning till kemikalieansvarig eller Projektenheten som lägger in produkten i systemet och upprättar riskbedömning.

UpphandlingsKontoret
UPPHANDLINGSSAMVERKAN JÄMTLANDS LÄN

Sök Avtal Leverantörer Avtalsområden Nyheter

Avtal

Q Sök i tabellen Första Förgående 1 2 3

Avtal	Leverantör	Avtalstyp	Avtals
1. Glasmåsterljuster - Östersund/Krokum - Ränket 1 i ramavtalsgruppen Glasmästare Östersund/Krokum	Glas och Portteknik i Östersund AB	Ramavtal	2017-0
2. Glasmåsterljuster - Östersund/Krokum - Ränket 2 i ramavtalsgruppen Glasmästare Östersund/Krokum	Ryds Glas i Östersund AB	Ramavtal	2017-0
3. Glasmåsterljuster - Östersund/Krokum - Ränket 3 i ramavtalsgruppen Glasmästare Östersund/Krokum	Östersunds Glasmästare AB	Ramavtal	2017-0
Arbetsglasögon	Per & Pål AB och Arefjällens Optik	Ramavtal	2017-1
Arbetsglasögon	Sperring Optik AB	Ramavtal	2017-1
Arbetsglasögon	Synoptik Sweden Aktieföretag	Ramavtal	2017-1
Arbetskläder - Teknisk verksamhet	Ahtsell Sverige AB	Ramavtal	2016-0

Förvaring

Generella förvaringsregler:

- ✓ Inga golvbrunnar i förvaringsrum
- ✓ Invallning av flytande
- ✓ Hälsosofarliga/brandfarliga gaser och ångor i ventilerade skåp
- ✓ Frätande under ögonhöjd
- ✓ Bristfälliga förpackningar kasseras alltid- inget läckage!
- ✓ Ordning och reda
- ✓ Undvik farlig samförvaring!

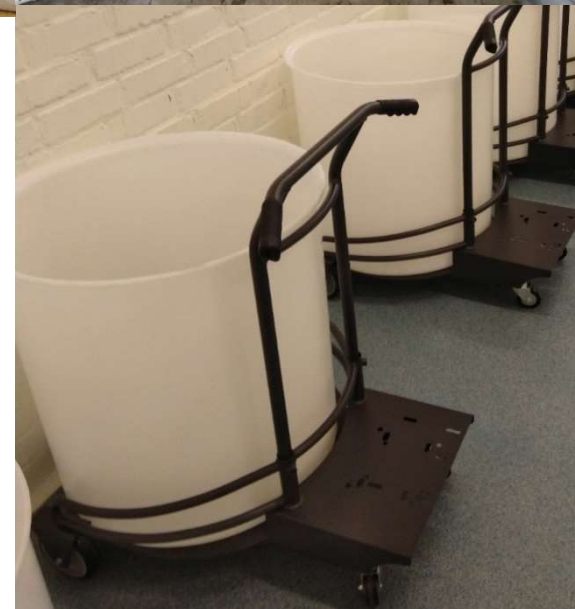
Kontrollera i säkerhetsdatablad:

Avsnitt 7- Hantering & lagring

Avsnitt 10- Stabilitet och reaktivitet

Invallning

**Största behållaren + 10
% av övriga behållares
volym!**

Förvaring- brandfarligt

- ✓ Brandfarliga vätskor får inte förvaras tillsammans med brandfarlig gas eller lättantändligt material.
- ✓ > 50 l brandfarlig vätska/brandcell → Brandklassat skåp
- ✓ Skåp och förråd med brandfarlig vätska ska skyltas med faropiktogram för brandfarliga varor och förbudsskylt mot införande av öppen eld

Tillståndsplikt:

> 250 l petroleumprodukter och brandfarliga vätskor

Märkning- omtappade produkter

Undvik helst, men om man måste ska det märkas

Skyddsåtgärder

- Vid olycka eller nödsituation ex oavsiktliga utsläpp/spill finns information under avsnitt 6 SDB
- Första hjälpen avsitt 4 SDB
- Personligt skydd avsitt 8 SDB
- Vid riskfylld hantering av kemikalier ska säkerhetsdatablad alternativt skyddsblad finnas tillgängliga där produkten används.
- Avvikelser i samband med kemikaliehantering (t.ex. stänk, spill, brand, explosion, utsläpp till avlopp och luft) rapporteras i DF respons

AVSNITT 4: ÅTGÄRDER VID FÖRSTA HJÄLPEN

4.1 Beskrivning av åtgärder vid första hjälpen

Generellt

Spola omedelbart utsatta kroppsdelar med stora mängder vatten. Om skadan är handflatestor eller större eller om produkten kommit i ansiktet för omedelbart den skadade till sjukhus.

Vid inandning

Låt den skadade vila på varm plats med frisk luft eller syrgas, och för snarast till sjukhus.

Vid kontakt med ögonen

Om möjligt avlägsna omedelbart eventuella kontaktlinser.

Skölj genast med tempererat vatten 15 - 20 min med vidöppna ögon; Transportera omedelbart den skadade till sjukhus.

Viktigt! Skölj även under transporten till sjukhus (ögonläkare).

Vid hudkontakt

Spola med rikligt med vatten (nödusdusch) och kontakta läkare.

Tag av förorenade kläder.

Vid förtäring

Skölj först munnen noggrant med mycket vatten och SPOTTA UT sköljvattnet. Drick sedan minst en halv liter vatten och kontakta läkare. Framkalla EJ KRÄKNING.

AVSNITT 6: ÅTGÄRDER VID OAVSIKTIGA UTSLÄPP

6.1 Personliga skyddsåtgärder, skyddsutrustning och åtgärder vid nödsituationer

Kemskyddsdräkt bör användas vid allt räddnings- och saneringsarbete.
Gasmask med filter B (grå) skyddande mot sura gaser eller dammfilter IIB (P2) kan behövas vid sanering.
Utrym området och ventiler bort ångorna.
Undvik inandning samt kontakt med hud och ögon.
Observera att spolvattnet kan vara frätande.
Förhindra utsläpp i avlopp.

6.2 Miljöskyddsåtgärder

Undvik utsläpp till mark, vatten eller luft.
Förhindra utsläpp i avlopp.
Valla in utsläpp så att det inte rinner ner i dagvattenbrunnar eller i marken.
För neutralisering av utsläpp kontakta räddningstjänsten. Visa detta säkerhetsdatablad.

6.3 Metoder och material för inneslutning och sanering

Sanering av upprepade eller större spill av denna produkt bör göras av professionell sanerare.
Spola rent med stor mängd (50-100 volymer) med vatten; Torka därefter upp.
Försök inte sanera själv om du inte har speciell utbildning för sanering av denna produkt.
Spill av denna produkt kan äventyra hållfastheten hos byggnads- och konstruktionsmaterial och därmed orsaka ras.
Resterna efter sanering lämnas som farligt avfall. Kontakta kommunens renhållningsverk för närmare information. Visa detta säkerhetsdatablad.

6.4 Hänvisning till andra avsnitt

För val av skyddshandskar se avsnitt 8.

Avfallshantering

Kontrollera först SDB avsnitt 13
(avfallshantering)

AVSNITT 13: Avfallshantering

13.1 Avfallsbehandlingsmetoder

Specificera lämpliga metoder för avfallshantering	Ateranvänd eller återvinn om möjligt. Stora mängder lämnas till destruktion. Mindre mängder kan spolas ned i avlopp. Restprodukter är inte farligt avfall. Förpackningar kan sköljas ur och lämnas in för återvinning eller lämnas till förbränning. Förpackningar sorteras som hårdplast, EWC-kod 07 66 99. Produktens tillverkare är ansluten till REPA-registret
Farligt avfall produkt	Nej
Farligt avfall förpackning	Nej
Produkten är klassificerad som farligt avfall	Nej
Förpackningen är klassificerad som farligt avfall	Nej
EWC-kod	EWC: 200129 Rengöringsmedel som innehåller farliga ämnen

Farligt avfall:

- Beställ hämtning av miljöfarligt avfall
- Originalförpackning eller märk: "innehåll+miljöfarligt avfall"
- Transportdokument sparas i minst 3 år

Kontaktuppgifter
Avfall Återvinning
Tel 063 - 14 34 90
MFA-bilen:
Kent Edström
Tel 070 - 329 16 02

STÖD I ARBETET
Arbetsställen >
Avfallskatalogen

BESTÄLL HÄMTNING AV MILJÖFARLIGT AVFALL
Fyll i formuläret nedan när du anlitat Avfall Återvinning för hämtning av Miljöfarligt avfall.
Smått miljöfarligt
Här ingår datorer och datorillbehör. Behöver datorn raderas - vänd er till Stena. Tänk på att Avfall Återvinning tar betalt per timme. Försortera ert avfall och ha ordning och reda i soprummet. Ju bättre ordning, desto snabbare går hämtningen och desto billigare blir det för er!

Säker förvaring i väntan.....

- Blanda ej olika typer av avfall
- Inga golvbrunnar/ invallat
- Inget spill
- Ej farlig samförvaring
- Kontrollera SDB avsnitt 10 (stabilitet & reaktivitet)

AVSNITT 10: STABILITET OCH REAKTIVITET

Stabilitet

Produkten är reaktiv.

Förhållanden som ska undvikas

Reagerar med organiskt material t ex hud, hår, textilier, papper och plast och som därvid riskerar förstöras

Material som skall undvikas

Angriper vissa metaller

[Beställ röd låda](#) för miljöfarligt avfall här

Dokumentation

- ✓ Kemikalieförteckning
- ✓ Säkerhetsdatablad (SDB)
- ✓ Riskbedömningar
- ✓ Rutiner & instruktioner

Kemikaliehanteringssystem

Chemgroup

[HEM](#) [TJÄNSTER](#) [UTBILDNINGAR](#) [OM OSS](#) [NYHETER](#) [BRA ATT VETA](#) [KEMIKALIEDAG](#) [LOGGA IN](#)

Vi gör kemikaliehanteringen enklare!

Vårt mål är att göra administration och hantering av kemikalier i en verksamhet lika enkelt som att hantera skruvar och muttrar. Vi hjälper våra kunder att klara av gällande lagstiftning och få bättre ordning på sina kemikalier samtidigt som de sänker sina kostnader både för inköp och administration.

Detta gör vi genom att kombinera en smart systemlösning tillsammans med exakta leveranser och kompetens. Vi säkerställer en säker arbetsmiljö hos våra kunder samtidigt som kostnaderna för hantering, inköp och leverans av kemikalier sänks. Vi jobbar med bestående värden för våra kunder men även för våra leverantörer.

Vi hjälper våra kunder till en enkel kemikaliehantering. När det blir enkelt att jobba med kemikalierna blir det också roligt! Detta ger fantastiska resultat hos kunden.

Vi tar ansvar för en hållbar kemikaliehantering!

Vad kan vi göra i Chemgroup?

Titta-inlogg

- Kemikalieförteckning
- Skriva ut kemikalieförteckning
- Kontrollera säkerhetsdatablad och annan skyddsinfo
- Skriva ut etiketter

Admin-inlogg

- Inventering
- Riskbedömningar
- Miljörapporter och andra rapporter
- Kontroll av speciella krav för kemikalier (t.ex. krav på utbildning, läkarundersökning m.m.)
- M.m..

Inventering

Frekvens

Minst 1 gång per år

Ansvarig

Chefen får utse ansvarig, ev. miljöombud

Hur

1. Rensa först!
2. Jämför mot befintlig lista i Chemgroup
3. Lägg till nya produkter och ta bort gamla

Vad ska skickas in

Information om vilka produkter som finns kvar
Information om nya produkter

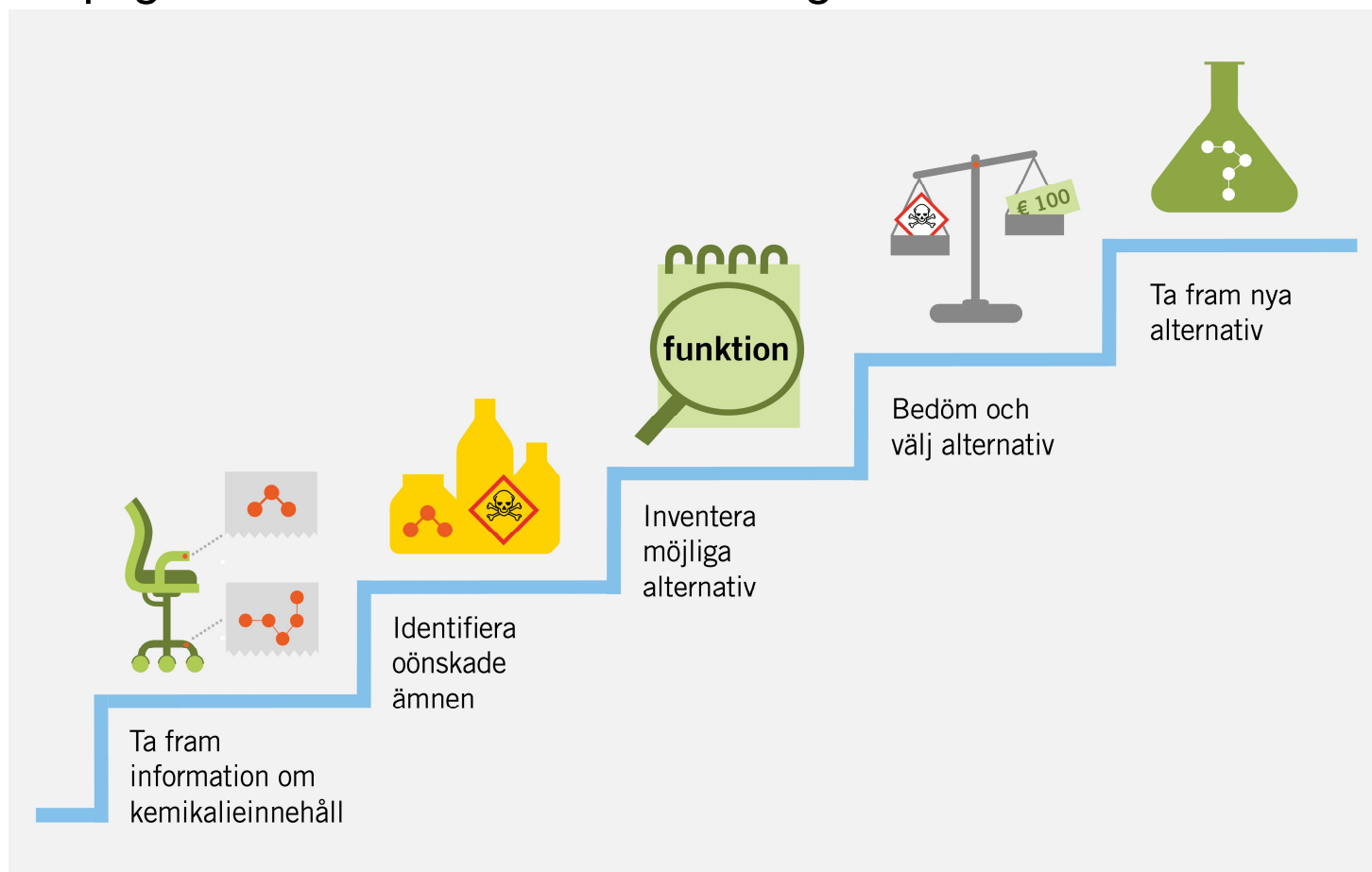

Substitution

Krav på arbete med produktval och substitution av farliga kemikalier

Fasa ut de farligaste kemikalierna

Lämpligt att kontrollera vid inventering

Riskbedömning

- Lagkrav för "farliga kemiska produkter" och "kemiska riskkällor"
- Riskbedömning utifrån användning, frekvens, mängd m.m.

Skillnad på fara och risk!

Fara: inneboende farliga egenskaper

Risk: farlighet, användning och mängd

Vägar in i Chemgroup

- Inlogg via dator (snabblänk)
- Inlogg via app (app-nyckel)

Exempel:

Inlogg via dator- Städ & Service

Snabblänk:

<https://www.chemgroup.se/login.php?id=9AQVKTZ13JENS4NAOJ46089JR>

inlogg via dator

Tryck på denna för att exportera till excel

App-
nyckel

► Rapporter - gällande er kemikalieförteckning och era kemikalier

Fritextsökning

APP-nyckel: 9AQVKTZ13JENS4NA7GV6XL9JR

Sporthallen ▼ Sök i alla produktgrupper ▼ Sök

Fritextsökning sker på: ☐ Namn ☐ Art.nr ☐ Alt.namn ☐ Er beskrivning ☐ Ert anv.område ☐ CAS/EG/REACH-nummer ☐ CG.artNr
☐ Tillv.namn ☐ Tillv.besk ☐ Tillv.artNr ☐ Visa enbart produkter med utökade säkerhetsdatablad

ArtikelNr	Produktnamn	Riskfaktorer				Förp.	SDB-kontroll	Piktogram	Nytt SDB	Dokument
		A	M	K	B					
CG-42762	Kemisk riskkälla - Trädamm	2	0	1	1	1 ST				SKB RSK RSK>
CG-42761	Kemisk riskkälla - Metaldamm	1	1	2	1	1 ST				SKB RSK RSK>
CG-42759	Kemisk riskkälla - Limånga	1	0	1	1	1 ST				SKB RSK RSK>
CG-42681	WD-40 Specialist High Performance PTFE Lubricant	2	1	2	2	0.4 L	2018-09-25			SDB SKB RSK RSK>
CG-42503	Riskkälla - Avgaser	0	1	0	0	1 ST				SKB RSK RSK>
CG-41259	Trälim D2 Inne 490					0.75 L	2018-06-21			SDB PDB SKB RSK>
CG-41258	WHITE MARKING CHALK POWDER					1 ST	2018-10-04			SDB SKB RSK RSK>

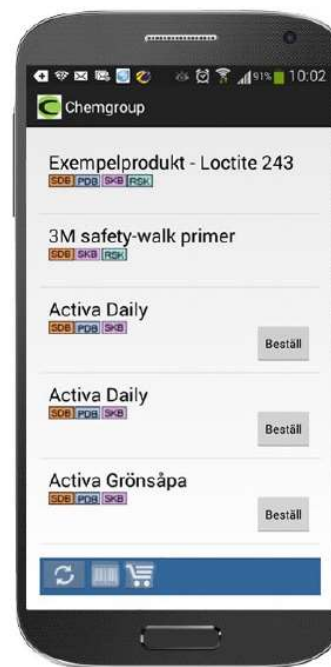
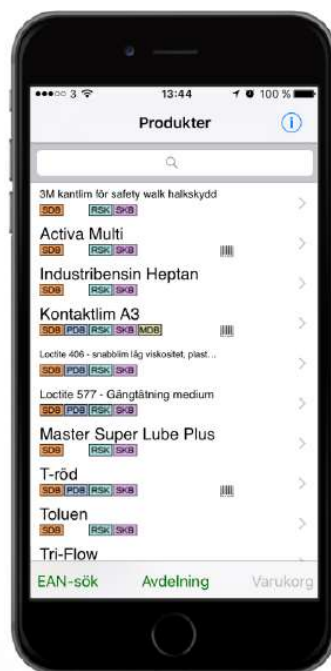
Riskfaktorer för riskbedömda produkter

Tillgängliga dokument till produkterna.
Säkerhetsdatablad och skyddsblad m.m.

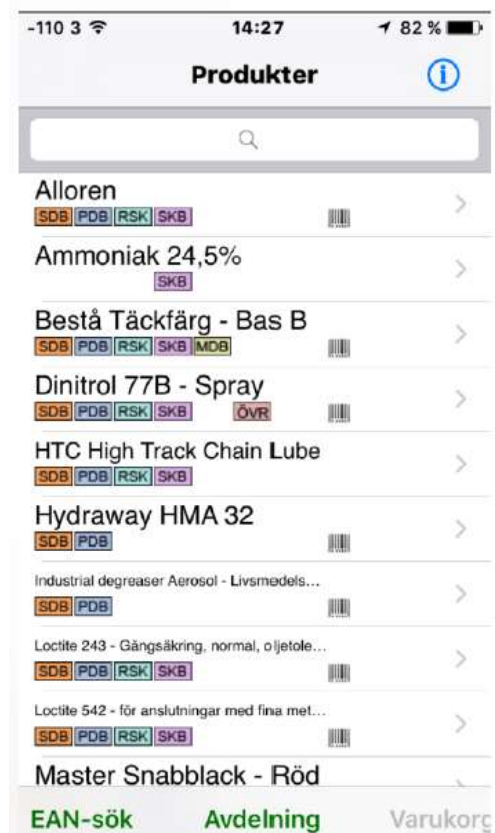
ÖSTERSUNDS
KOMMUN

Inlogg via app

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

SKB- Skyddsblad

- Den viktigaste informationen om skyddsåtgärder hos er.
- Kolla på "Viktigt hos oss".

Version: 1.0
Senast ändrad: 2019-05-19

SKYDDSBLAD

CLEANSHIP HEAVY DUTY

Artnr: CG-29003 Avdelning: Gövikens reningsverk

Tillverkare: Nilfisk Advance

Leverantör: Ingen leverantör vald

FAROKOD/FAROPIKTOGRAM SKYDDSUTRUSTNING

FÖRSTAHJÄLPEN

Inandning	Skölj näsa och mun med rent vatten. Frisk luft och vila. Kontakta sjukhus eller läkare.
Hudkontakt	Skölj ren huden med mycket vatten. Tag av alla nedstänkta kläder. Frätskada skall behandlas av läkare. Kontakta läkare vid sårbildning eller kvarstående irritation.
Ögonkontakt	Viktigt! Spola omedelbart ögonen med tempererat vatten (20-30°C) i minst 15 minuter, håll ögonlocken brett isär, snarast till sjukhus eller läkare.
Förtäring	Möjlighet till omedelbar ögonspolning skall finnas på arbetet. Skölj munnen med vatten. Drick ett par glas mjölk eller vatten. Ge inte något att dricka vid medvetelslöshet. Framkalla inte kräkning. Omedelbart till sjukhus eller läkare.
Allmän info	Vid minsta osäkerhet eller om besvär kvarstår, kontakta alltid läkare. Ge aldrig en medvetlös person något att dricka eller förtära. Vid kontakt med läkare, visa om möjligt etiketten eller detta säkerhetsdatablad.

ÅTGÄRDER VID BRAND

Lämpliga släckmedel	Vid brandsläckning använd skum, kolsyra, pulver eller vattendimma.
Olämpliga släckmedel	inga kända

VIKTIGT HOS OSS

Produkten är frätande och kan orsaka allvarliga frätskador både på huden och i ögonen.

Använd alltid skyddshandskar (Nitril, Neopren el. PVC) vid hantering av produkten. Vid risk för stänk ska även skyddsglasögon användas. Förvaras torrt i rumstemperatur. Får inte lagras i kärl av vissa metaller t ex aluminium eller zink. Vätgas kan då bildas som ger explosiv blandning med luft. Undvik även kontakt med syror.

Mindre spill kan spolas bort med större mängder vatten och större spill samlas upp med absorberande medel. Tom förpackning lämnas till återvinning. Rester är ej farligt avfall.

För fullständig information läs produktens säkerhetsdatablad

Resultat från riskbedömning

Arbetsmiljö Riskfaktor: rning

Miljö Riskfaktor: rning

Kvalitet Riskbedöm. s

Brand Riskfaktor: 0 av 4 Förpackningsetiketten

Chemgroup

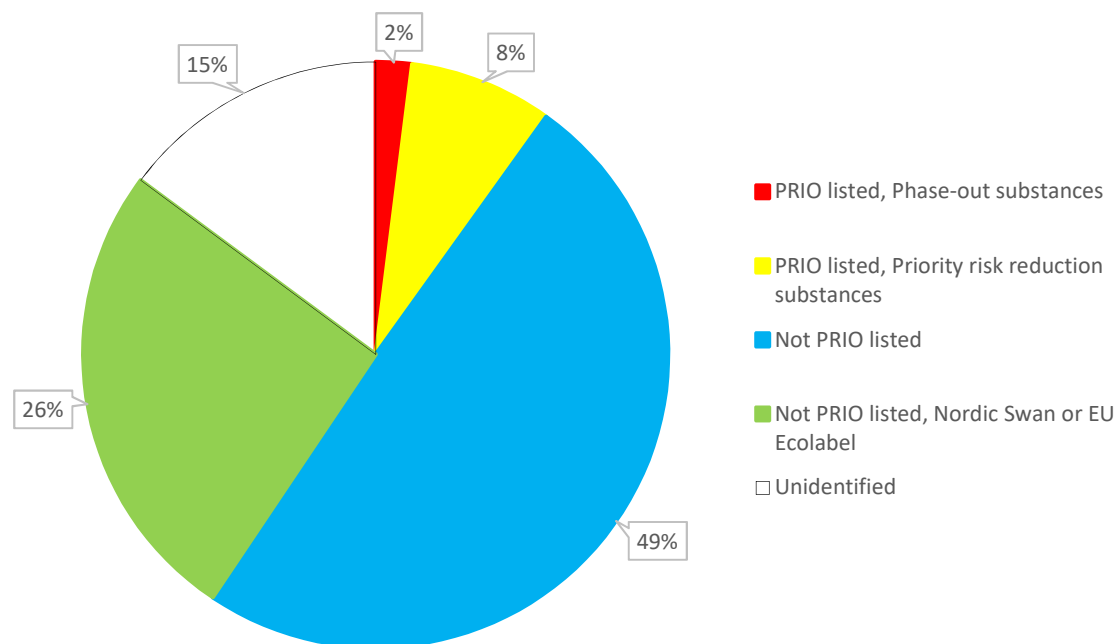

Måltidsservice

- Har kemikalier registrerade i Chemgroup
- Har genomfört en inventering 84 kök i april

Inventering

Inventory (81 kitchens)

Arbete som pågår

- Översyn lämpliga kemikalier
- Ta bort de farliga och byt om behov kvarstår
- Ändrat "handlingslistan"
- Ta bort kem som få använder
- Riskbedömning